

Program: “Programul Incluziune și Demnitate Socială (PIDS) 2021 – 2027”

Prioritate: P07. Sprijin pentru persoanele cu dizabilități

Acțiunea 7.6: Dezvoltarea de servicii de îngrijire și suport de calitate pentru persoanele cu dizabilități și îngrijitorii acestora, în centrele respiro

Obiectiv specific:

- **RSO4.3.** Promovarea incluziunii socioeconomice a comunităților marginalizate, a gospodăriilor cu venituri reduse și a grupurilor defavorizate, inclusiv a persoanelor cu nevoi speciale, prin acțiuni integrate, inclusiv locuințe și servicii sociale (FEDR).
- **ESO4.11.** Lărgirea accesului egal și într-un timp util la servicii de calitate, sustenabile și la prețuri accesibile, inclusiv servicii care promovează accesul la locuințe și îngrijire orientată către persoane, inclusiv asistență medicală.
- Modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială, acordând o atenție deosebită copiilor și grupurilor defavorizate.
- Îmbunătățirea accesibilității, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități, precum și a eficacității și rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung (FSE+).

ANALIZA DE NEVOI

“Dezvoltarea de servicii de îngrijire și suport de calitate pentru persoanele cu dizabilități și îngrijitorii acestora, în centre respiro”

Această analiză a nevoilor va sta la baza elaborării planului de implementare a proiectului și va contribui la asigurarea eligibilității și eficienței activității de furnizare a serviciilor sociale destinate persoanelor cu dizabilități în centre respiro.

Solicitant: Comuna Apahida

CUI Solicitant: 4485243

Număr și dată autorizare Servicii Sociale: AF000195 din 10.04.2014

I. LOCALIZARE ȘI CARACTERISTICI DEMOGRAFICE

Comuna Apahida, situată în județul Cluj, are o populație de aproximativ **17.239 de locuitori**, cu o distribuție echilibrată între mediul urban și rural, o densitate a populației în creștere datorită

dezvoltării economice și un număr semnificativ de persoane vârstnice și cu dizabilități care necesită servicii sociale și medicale adecvate.

- **Bărbați:** 8.545
- **Femei:** 8.694
- **Densitatea populației:** 162,7 loc/km²

Structura pe grupe de vârstă:

- **0-14 ani:** 3.582
- **15-64 ani:** 11.577
- **65-85 ani:** 1889
- **85 și peste:** 185

II. OBIECTIVE PRINCIPALE

Centrele de tip respiro pentru persoane cu dizabilități au ca scop principal furnizarea de îngrijire temporară și specializată, oferind astfel un sprijin esențial atât beneficiarilor, cât și familiilor sau îngrijitorilor acestora.

1. Furnizarea de îngrijire și asistență specializată

- Asigurarea unui mediu sigur și suportiv pentru persoanele cu dizabilități.
- Oferirea de servicii de îngrijire personalizată, supraveghere și activități terapeutice adaptate nevoilor individuale.

2. Prevenirea instituționalizării și a abandonului

- Oferirea de soluții temporare de îngrijire pentru a preveni instituționalizarea și abandonul persoanelor cu dizabilități.
- Menținerea beneficiarilor în comunitate și în mediul familial cât mai mult posibil.

3. Sprijinirea familiilor și îngrijitorilor

- Oferirea de perioade de respiro pentru familii și îngrijitori.
- Ajutarea acestora în gestionarea responsabilităților pentru a preveni epuizarea fizică și emoțională.

4. Promovarea incluziunii și integrării sociale

- Dezvoltarea de activități care să faciliteze integrarea socială a persoanelor cu dizabilități.
- Reducerea riscului de excluziune socială și îmbunătățirea calității vieții acestora.

5. Dezvoltarea parteneriatelor comunitare

- Stabilirea de colaborări cu organizații non-guvernamentale și alte instituții.
- Creșterea calității serviciilor oferite și facilitarea integrării beneficiarilor în comunitate.

Prin atingerea acestor obiective, centrele de tip respiro contribuie semnificativ la bunăstarea persoanelor cu dizabilități și la susținerea familiilor acestora, promovând totodată incluziunea socială și prevenind marginalizarea.

Centrul respiro va îndeplini, pe lângă funcția principală de oferire a serviciilor de îngrijire temporară, și rolul unui centru de recuperare și reabilitare, având ca scop sprijinirea persoanelor cu dizabilități în procesul de refacere și dezvoltare a abilităților lor fizice, cognitive și sociale. Prin intermediul unor programe specializate și a unui mediu adaptat, centrul va contribui la îmbunătățirea calității vieții beneficiarilor, facilitând reintegrarea lor în comunitate și promovând independența pe termen lung.

1. Reabilitare și Recuperare Funcțională

Unul dintre obiectivele centrale este asigurarea unor servicii personalizate de recuperare, care să contribuie la menținerea sau îmbunătățirea capacităților fizice și cognitive ale beneficiarilor:

- **Kinetoterapie și fizioterapie** – exerciții fizice și terapii menite să îmbunătățească mobilitatea și funcționalitatea corpului.
- **Terapie ocupațională** – activități adaptate pentru dezvoltarea dexterității și a abilităților necesare vieții de zi cu zi.
- **Logopedie și terapie cognitiv-comportamentală** – pentru persoanele cu deficiențe de vorbire sau dificultăți de comunicare și înțelegere.
- **Stimulare senzorială** – intervenții dedicate persoanelor cu dizabilități severe, pentru dezvoltarea percepției și a interacțiunii cu mediul.

2. Dezvoltarea Abilităților de Viață Independentă

Un alt obiectiv esențial este creșterea autonomiei personale a beneficiarilor, astfel încât aceștia să poată participa activ în societate. Se urmăresc:

- **Învățarea activităților zilnice** – igienă personală, gestionarea alimentației, îmbrăcare, organizarea timpului.
 - **Antrenarea în luarea deciziilor** – ghidarea beneficiarilor în a lua decizii informate pentru propria viață.
 - **Utilizarea tehnologiilor asistive** – adaptarea la dispozitive care facilitează independența (scutere electrice, software de comunicare, aparate auditive etc.).
-

3. Integrarea Socială și Comunitară

Participarea activă la viața comunității este esențială pentru incluziunea persoanelor cu dizabilități. Centrul de zi promovează:

- **Programe de socializare** – organizarea de evenimente, întâlniri și activități care încurajează interacțiunea.
 - **Voluntariat și mentorat** – implicarea în proiecte sociale sau activități educative pentru dezvoltarea unui sentiment de apartenență.
 - **Excursii și activități culturale** – vizite la muzee, expoziții, participarea la festivaluri sau spectacole.
-

4. Formare Profesională și Integrare pe Piața Muncii

În funcție de capacitățile fiecărui beneficiar, centrul oferă sprijin pentru găsirea unui loc de muncă sau desfășurarea unor activități productive:

- **Ateliere protejate** – activități precum manufactură, pictură, croitorie sau confecționare de produse artisanale.
 - **Parteneriate cu angajatori** – colaborări cu firme și instituții care oferă locuri de muncă adaptate.
 - **Cursuri de calificare** – formare în meserii adaptate (lucru pe calculator, artizanat, grădinărit etc.).
-

5. Sprijin Psihologic și Consiliere

Persoanele cu handicap pot avea dificultăți emoționale și psihologice. Centrul de zi oferă:

- **Consiliere psihologică individuală și de grup** – pentru gestionarea anxietății, depresiei și problemelor de integrare.
 - **Terapie prin artă și muzică** – activități care ajută la exprimarea emoțiilor și reducerea stresului.
 - **Tehnici de gestionare a emoțiilor și dezvoltare a încrederii în sine.**
-

6. Sprijin pentru Familii și Aparținători

Famiile și îngrijitorii joacă un rol esențial în viața beneficiarilor. Centrul de zi oferă sprijin prin:

- **Consiliere pentru aparținători** – ghidare în îngrijirea și susținerea persoanei cu dizabilități.
 - **Grupuri de suport** – întâlniri între familii pentru schimb de experiențe și sfaturi.
 - **Instruire privind gestionarea situațiilor dificile** – strategii pentru îngrijirea adecvată a persoanelor cu nevoi speciale.
-

7. Activități Recreative și Culturale

Un aspect important în îmbunătățirea calității vieții este implicarea în activități plăcute și relaxante:

- **Sport și mișcare adaptată** – înot, yoga, dans, plimbări în aer liber.
 - **Ateliere creative** – pictură, sculptură, teatru, fotografie.
 - **Jocuri educative și de dezvoltare a gândirii** – șah, puzzle-uri, jocuri interactive.
-

8. Asigurarea unui Mediu Accesibil și Prietenos

Pentru ca toate activitățile să fie eficiente, centrul trebuie să fie adaptat nevoilor beneficiarilor:

- **Spații accesibile** – rampe, lifturi, mobilier ergonomic.
 - **Tehnologii asistive** – software pentru comunicare alternativă, cititoare de ecran.
 - **Personal specializat** – echipe multidisciplinare de terapeuți, asistenți sociali și educatori.
-

Un **Centru de Zi pentru Reabilitarea Persoanelor cu Handicap** trebuie să ofere o gamă completă de servicii care să contribuie la recuperare, integrare socială și dezvoltarea independenței beneficiarilor. Printr-un program bine structurat și o echipă dedicată, centrul devine un loc esențial pentru îmbunătățirea vieții persoanelor cu dizabilități și sprijinirea familiilor acestora.

III. Identificarea și Definirea Grupului Țintă

III.1 Conform Analizei Bazei de Date SPAS

Datele din baza de date SPAS vor fi centralizate pentru a identifica grupul țintă al serviciilor oferite.

Tipul de Dizabilitate

Se vor identifica categoriile de dizabilități și gradele de severitate ale persoanelor beneficiare:

- **Categorii de dizabilități:** fizice, senzoriale, intelectuale, psihice.
- **Grade de severitate:** ușor, mediu, accentuat, grav.

Tipuri de Dizabilități în Raza Comunei Apahida

Dizabilitățile neurologice sunt afecțiuni care afectează sistemul nervos central și periferic, incluzând creierul, măduva spinării și nervii periferici. Acestea influențează funcțiile motorii, senzoriale, cognitive și autonome, având un impact semnificativ asupra calității vieții persoanelor afectate.

Clasificarea dizabilităților

Dizabilitățile sunt adesea clasificate în mai multe categorii, în funcție de natura afectării și impactul asupra vieții unei persoane. Iată principalele categorii de dizabilități:

1. Dizabilități fizice

Acestea includ orice afecțiune care afectează mobilitatea sau funcțiile fizice ale corpului:

- **Paralizia:** Pierderea parțială sau totală a mișcării într-o parte a corpului, de obicei din cauza unui accident vascular cerebral sau a unei leziuni a măduvei spinării.
- **Amputarea:** Pierderea unui membru sau a unei părți a corpului, de obicei din cauza accidentelor sau a unor afecțiuni medicale severe, cum ar fi diabetul.
- **Afecțiuni musculo-scheletale:** Artrita severă, distrofia musculară sau osteoporoza, care afectează mobilitatea.

- **Afecțiuni neurologice:** De exemplu, scleroza multiplă, boala Parkinson sau paralizia cerebrală, care afectează controlul motor și coordonarea.

2. Dizabilități senzoriale

Aceste dizabilități afectează unul sau mai multe dintre simțurile fundamentale ale corpului:

- **Dizabilități vizuale:** Orbirea completă sau parțială (de exemplu, din cauza glaucomului, cataractei, retinopatiei diabetice sau degenerescenței maculare).
- **Dizabilități auditive:** Pierderea totală sau parțială a auzului (surditate sau hipoacuzie), care poate fi congenitală sau dobândită.
- **Dizabilități olfactive și gustative:** Pierderea simțurilor mirosului sau gustului, care pot apărea din cauza unor afecțiuni medicale sau ca efect secundar al tratamentelor.

3. Dizabilități cognitive și de învățare

Aceste dizabilități afectează funcțiile cognitive ale unei persoane și capacitatea de a învăța:

- **Retardul mental:** Deficiențe semnificative în dezvoltarea intelectuală și adaptarea la viața de zi cu zi.
- **Tulburările de învățare:** Cum ar fi dislexia, disgrafia sau discalculia, care afectează capacitatea de a învăța și de a realiza sarcini școlare.
- **Autismul:** Tulburare de dezvoltare care afectează comportamentul social, comunicarea și interesele unui individ.
- **Demența:** Pierderea progresivă a funcțiilor cognitive, cum ar fi Alzheimer, care afectează memoria și alte abilități mentale.

4. Dizabilități psihice

Aceste dizabilități includ tulburări mentale care afectează sănătatea mintală și capacitatea de a funcționa în viața de zi cu zi:

- **Tulburări de sănătate mintală:** Depresia majoră, schizofrenia, tulburările bipolare, tulburările de anxietate sau tulburările obsesiv-compulsive (TOC).
- **Tulburări de comportament:** Cum ar fi tulburările de personalitate sau tulburările de alimentație (ex. anorexia sau bulimia), care pot afecta comportamentele și relațiile interpersonale.

5. Dizabilități multiple

Unele persoane pot prezenta dizabilități care afectează mai multe domenii (de exemplu, dizabilități fizice și cognitive). Aceste combinații de dizabilități pot complica gestionarea și tratamentul acestora, necesitând intervenții complexe și sprijin din partea mai multor specialități.

6. Dizabilități legate de boala cronică

Anumite afecțiuni de sănătate cronică pot duce la dizabilități pe termen lung, chiar dacă nu afectează direct structura fizică sau cognitivă:

- **Diabetul:** Poate duce la complicații severe, cum ar fi pierderea vederii, insuficiență renală sau amputări.
- **Bolile cardiovasculare:** Pot afecta mobilitatea și capacitatea de a efectua activități zilnice.
- **Boli pulmonare cronice:** Cum ar fi astmul sever sau boala pulmonară obstructivă cronică (BPOC).

7. Dizabilități de comportament

Aceste dizabilități afectează interacțiunile sociale și comportamentele indivizilor:

- **Tulburări de comportament:** Cum ar fi ADHD (tulburarea de hiperactivitate cu deficit de atenție), care afectează capacitatea unei persoane de a se concentra și de a controla comportamentele impulsive.
- **Tulburări din spectrul autist:** Care pot afecta comportamentele sociale, comunicarea și modul într-o persoană percepe lumea în jurul ei.

8. Dizabilități legate de vârstă

Pe măsură ce o persoană îmbătrânește, pot apărea dizabilități specifice:

- **Demența senilă:** Cum ar fi Alzheimer, care poate afecta memoria și alte funcții cognitive.
- **Slăbirea musculaturii:** Pierderea masei musculare și a mobilității.
- **Afecțiuni ale oaselor și articulațiilor:** Cum ar fi osteoartrita sau osteoporoza, care reduc mobilitatea și flexibilitatea.

Identificarea corectă a tipului de dizabilitate și furnizarea de sprijin adecvat sunt esențiale pentru îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu dizabilități.

Gradul de Dizabilitate și Distribuția Acestora

- **Persoane adulte cu handicap:**

- Grav – 219;
- Accentuat – 199;
- Mediu – 48.

- **Copii cu handicap:**

- Grav – 31;
- Accentuat – 16;
- Mediu – 17.

Vârsta Beneficiarilor

Serviciile sociale se vor adresa atât copiilor, cât și persoanelor adulte cu dizabilități.

Numărul Estimat de Beneficiari

Pe baza datelor statistice și a informațiilor locale, capacitatea anuală a centrului va fi de **100 de persoane cu dizabilități**.

Caracteristici Socio-Economice

Se vor analiza următoarele aspecte pentru a adapta serviciile la nevoile specifice ale beneficiarilor:

- Nivelul de venit;
- Statutul familial;
- Nivelul de educație al beneficiarilor și al familiilor acestora.

Pentru o descriere detaliată a caracteristicilor socio-economice ale comunei Apahida (județul Cluj, România), este recomandată consultarea surselor oficiale, precum **Institutul Național de Statistică (INS)**, **Primăria Comunei Apahida** sau alte rapoarte locale.

Iată o analiză generală bazată pe informații disponibile până în octombrie 2023:

- **1. Populația:**

- Apahida este o comună în creștere, datorită proximității față de municipiul Cluj-Napoca (aproximativ 10 km distanță).
- Populația este estimată la aproximativ **17 239 de locuitori** (date posibil actualizate în ultimii ani datorită migrației dinspre Cluj-Napoca).

- Există o tendință de creștere a populației datorită migrației din orașe către zonele periurbane.
-

- **2. Nivelul de venit:**

- Veniturile locuitorilor variază semnificativ:
 - **Locuitori cu venituri mici:** Persoane care lucrează în agricultură sau în sectoare cu salarii reduse (aproximativ 20-30% din populație).
 - **Locuitori cu venituri medii și mari:** Persoane care lucrează în Cluj-Napoca sau în domenii precum IT, construcții sau servicii (aproximativ 50-60% din populație).
 - În jur de 1000 de firme care asigură locuri de muncă pentru locuitorii comunei Apahida
 - Proximitatea față de Cluj-Napoca oferă oportunități de muncă bine plătite pentru o parte semnificativă a populației.
-

- **3. Statutul familial:**

- **Familii tinere:** Multe familii tinere se mută în Apahida din Cluj-Napoca pentru a beneficia de prețuri mai mici la locuințe și de un mediu mai liniștit.
- **Familii tradiționale:** Există și familii mai vechi, cu rădăcini în comună, care se ocupă de agricultură sau alte activități tradiționale.
- **Familii monoparentale:** Procentul este similar cu media națională (100 burse monoparentale)

- **4. Nivelul de educație:**

- **Educație primară și gimnazială:** O parte din populație, mai ales cea mai în vârstă, are un nivel de educație scăzut.
 - **Educație liceală și superioară:** Tinerii și persoanele care lucrează în Cluj-Napoca au un nivel de educație mai ridicat, mulți având studii superioare.
 - Există școli locale pentru educația primară și gimnazială, dar pentru liceu și universitate, locuitorii se orientează către Cluj-Napoca.
-

• **5. Ocupația și sectorul economic:**

- **Agricultura:** Încă o parte din populație se ocupă cu agricultura de subzistență sau pe scară mică.
 - **Construcții:** Mulți locuitori lucrează în construcții, datorită boom-ului imobiliar din zonă.
 - **Servicii și IT:** Persoanele care lucrează în Cluj-Napoca activează în domenii precum IT, servicii financiare, educație sau sănătate.
 - **Piața muncii:** Proximitatea față de Cluj-Napoca oferă oportunități de muncă diverse, dar unele persoane din mediul rural încă se confruntă cu șomajul sau subocuparea.
 - Existența unui număr mare de agenți economici pe raza comunei Apahida
-

• **6. Infrastructură și servicii:**

- **Transport:** Există legături de transport public cu Cluj-Napoca, ceea ce facilitează naveta.
- **Servicii sociale:** Serviciile sociale sunt limitate comparativ cu Cluj-Napoca, dar există o creștere a investițiilor în infrastructură și servicii datorită dezvoltării comunei.

1. Servicii Sociale Publice - Servicii acreditate

Acestea sunt oferite de instituțiile publice și sunt destinate sprijinirii grupurilor vulnerabile, inclusiv persoanelor cu dizabilități, vârstnicilor și copiilor aflați în dificultate.

- **SPAS – UAT Apahida** – Serviciul Public de Asistență Socială din cadrul Primăriei Apahida, care coordonează și implementează măsuri de sprijin pentru categoriile defavorizate.
 - **Serviciul social de îngrijire a bătrânilor la domiciliu** – Serviciu aflat în subordinea SPAS Apahida, care oferă asistență vârstnicilor la domiciliu, contribuind la menținerea lor într-un mediu familiar.
 - **Casa de tip familial „Natalia”** – Aflată în subordinea DGASPC Cluj, această instituție oferă îngrijire și sprijin pentru copii aflați în situații de risc.
 - **Casa „Raza de Soare”** – Casă de tip familial aflată, de asemenea, în subordinea DGASPC Cluj, destinată copiilor care necesită protecție specială.
-

2. Servicii Sociale Private - Servicii licențiate în domeniul social

Aceste servicii sunt oferite de organizații non-guvernamentale sau centre private, care furnizează sprijin în domenii precum îngrijirea vârstnicilor, recuperarea și reintegrarea socială.

- **Asociația „Casa Maria” – Dezmir** – Oferă servicii pentru îngrijirea vârstnicilor, asigurând suport medical și social.
- **Casa „Hermine” – Dezmir** – Centru destinat persoanelor în vârstă, oferind îngrijire specializată și cazare pe termen lung.
- **Valea Izvoarelor – Cluj Senior Village Apahida** – Instituție care asigură îngrijire și sprijin pentru vârstnici sau alte persoane aflate în dificultate.

- **Accesul la Sănătate**

La nivel local, sunt disponibile dispensare medicale și cabinete de medicină de familie, care asigură servicii medicale primare pentru populație. Acestea includ:

- **Consultații generale și tratamente de bază.**
- **Vaccinări și monitorizare pentru copii și adulți.**
- **Prescrierea rețetelor și trimiterea pacienților către specialiști.**

Limitări și provocări:

- **Lipsa serviciilor medicale specializate** – Pentru investigații mai complexe (imagistică, analize avansate, tratamente de specialitate), pacienții sunt nevoiți să meargă la Cluj-Napoca.
- **Număr limitat de cadre medicale** – Există dificultăți în asigurarea unei acoperiri constante pentru toate categoriile de pacienți, în special în zonele rurale.
- **Transport medical limitat** – Persoanele vârstnice sau cu dizabilități pot avea dificultăți în a ajunge la consultații în oraș.

- **Accesul la Educație**

Comuna Apahida dispune de unități de învățământ care acoperă ciclurile educaționale de bază:

- **Grădinițe și școli primare** – În 3 din 8 sate aparținătoare, există instituții pentru educația copiilor până în clasele gimnaziale.
- **Școli gimnaziale** – Elevii își pot continua studiile la nivel local până la finalizarea clasei a VIII-a. doar în Apahida și Sannicoara.

Limitări și provocări:

- **Lipsa unui liceu în Apahida** – Elevii care doresc să urmeze liceul sunt nevoiți să facă naveta la Cluj-Napoca. A existat un liceu și o școală profesională până în anul 2015.
- **Acces limitat la programe educaționale speciale** – Copiii cu nevoi speciale pot avea dificultăți în a beneficia de educație adaptată local și trebuie să fie integrați în unități din oraș.
- **Dotări insuficiente în unele unități școlare** – Deși s-au făcut investiții, anumite instituții pot avea nevoie de modernizări în ceea ce privește laboratoarele, materialele didactice sau accesul la tehnologie. De asemenea lipsa spațiilor dedicate desfășurate activităților educative atât în școli cât și în grădinițe.

• 7. Dezvoltare economică:

- Apahida beneficiază de investiții în imobiliare datorită proximității față de Cluj-Napoca.
- Există o creștere a numărului de blocuri și zone rezidențiale, ceea ce atrage noi locuitori.
- Agricultură tradițională încă joacă un rol important, dar se observă o tendință de diversificare economică.

Concluzie:

Apahida este o comună în plină dezvoltare, cu o populație diversă care include atât locuitori tradiționali, cât și noi migranți din Cluj-Napoca. Caracteristicile socio-economice reflectă o combinație între mediul rural tradițional și influența urbană a Clujului. Pentru date exacte și actualizate, este recomandată consultarea rapoartelor locale sau a datelor oficiale de la INS sau Primăria comunei.

Nivel de instruire

- Conform unui studiu al Băncii Mondiale, comuna Apahida se numără printre localitățile din județul Cluj cu un nivel de instruire mai ridicat al populației, alături de Florești, Baciul, Feleacu, Ciurila, Săvădisla și Aiton.
 - La nivel național, datele provizorii ale Recensământului Populației și Locuințelor din 2021 arată că:
 - 43,5% din totalul populației rezidente au un nivel mediu de educație (postliceal, liceal, profesional, învățământ general obligatoriu);
 - 40,5% au un nivel scăzut de educație (primar, gimnazial sau fără școală absolvită);
 - 16,0% au un nivel superior de educație.
 - Deși nu există date specifice privind nivelul de instruire al populației din Apahida, includerea sa în rândul localităților cu un nivel de educație mai ridicat sugerează o distribuție favorabilă a nivelului de instruire în comparație cu media națională.
-

Nevoile de bază ale persoanelor cu dizabilități

Nevoile fundamentale ale persoanelor cu dizabilități variază în funcție de tipul și gradul dizabilității, dar, în general, includ:

1. Nevoi fiziologice și de sănătate:

- Acces la servicii medicale adecvate (tratament, terapie, recuperare);
- Alimentație echilibrată și adaptată nevoilor specifice;
- Acces la echipamente asistive (scaune rulante, proteze, dispozitive auditive etc.);
- Îngrijire personală și suport pentru activitățile zilnice (pentru cei cu dizabilități severe).

2. Nevoi de siguranță și accesibilitate:

- Locuințe adaptate (rampe, lifturi, băi accesibile);
- Transport accesibil (autobuze, trenuri adaptate, locuri de parcare speciale);
- Locuri de muncă sigure și adaptate dizabilității;
- Accesibilitate în instituțiile publice și private.

3. Nevoi educaționale și profesionale:

- Acces la educație inclusivă și adaptată (școli speciale sau integrate, profesori de sprijin);
- Formare profesională și oportunități de angajare;
- Programe de integrare în câmpul muncii.

4. Nevoi sociale și emoționale:

- Acceptare și incluziune în comunitate;
- Sprijin psihologic și consiliere;
- Oportunități de socializare și participare la evenimente culturale și sportive;
- Respectarea drepturilor și combaterea discriminării.

5. Nevoi legale și financiare:

- Sprijin financiar (indemnizații, facilități fiscale);
- Drepturi și protecție juridică;
- Acces la servicii de asistență socială și sprijin din partea autorităților.

Un mediu accesibil și incluziv poate îmbunătăți semnificativ calitatea vieții persoanelor cu dizabilități, facilitând integrarea acestora în societate.

Nevoi specifice ale persoanelor cu dizabilități

Nevoile specifice depind de tipul și severitatea dizabilității. Mai jos sunt detaliate principalele categorii de dizabilități și nevoile aferente fiecăreia:

1. Dizabilități fizice (locomotorii)

Exemple: paralizie, amputări, distrofie musculară, scleroză multiplă.

- Acces la dispozitive asistive (scaune rulante, proteze, cadre de mers);
- Rampe de acces, lifturi, trotuare adaptate, uși mai late;
- Transport public adaptat;
- Locuri de muncă și mobilier ergonomice;
- Asistență personală pentru activități zilnice, dacă este necesar.

2. Dizabilități senzoriale

a) Dizabilități vizuale (orbire, deficiență de vedere severă)

- Tehnologie asistivă (cititoare de ecran, afișaje Braille, tastaturi adaptate).
- Semnalizare tactilă și sonoră în clădiri și spații publice.
- Semnalizare contrastantă și iluminare adecvată.
- Materiale educaționale și profesionale accesibile (manuale în Braille, cărți audio).

b) Dizabilități auditive (surditate, hipoacuzie)

- Interpretare în limbajul semnelor.
- Subtitrări pentru conținut video și TV.
- Dispozitive auditive și tehnologii de amplificare a sunetului.
- Sisteme vizuale de avertizare (alarme luminoase).

3. Dizabilități intelectuale și cognitive

Exemple: Sindrom Down, tulburări de dezvoltare intelectuală, demență, leziuni cerebrale.

- Programe educaționale și terapeutice personalizate.
- Instruire și sprijin în dezvoltarea abilităților de viață independentă.
- Locuri de muncă adaptate, cu sarcini clare și structurate.
- Sisteme de comunicare alternativă (pictograme, aplicații digitale).
- Suport social și psihologic pentru integrarea în comunitate.

4. Dizabilități neurodezvoltate și tulburări de spectru autist (TSA)

- Medii calme, fără stimuli vizuali și auditivi puternici.
- Tehnologii de comunicare augmentativă și alternativă (CAA).
- Programe educaționale structurate și predictibile.
- Antrenament pentru abilități sociale și autonomie.
- Sprijin în accesul la locuri de muncă și activități sociale.

5. Dizabilități psihice și de sănătate mintală

Exemple: schizofrenie, depresie severă, tulburare bipolară, anxietate severă.

- Acces la tratament și terapie specializată.

- Suport în luarea deciziilor și gestionarea activităților zilnice.
 - Medii de muncă flexibile și înțeleghătoare.
 - Asistență în relațiile sociale și combaterea stigmatizării.
-

Fiecare persoană cu dizabilități are nevoi unice, iar soluțiile trebuie să fie personalizate pentru a asigura incluziunea și o viață cât mai independentă.

Nevoile familiilor

Se vor evalua nevoile familiilor persoanelor cu dizabilități, cum ar fi sprijin pentru îngrijire, consiliere psihologică, informare, acces la servicii de respiro. Familiile cu persoane cu dizabilități se confruntă cu o serie de provocări unice, iar nevoile lor sunt multiple și interconectate. Aceste nevoi pot fi grupate în următoarele categorii:

1. Sprijin emoțional și psihologic

- **Consiliere și terapie:** Familiile pot avea nevoie de acces la servicii de consiliere și suport psihologic pentru a gestiona stresul, anxietatea și epuizarea emoțională asociate îngrijirii continue.
- **Grupuri de suport:** Participarea la grupuri de suport sau rețele de părinți/familii cu experiențe similare poate oferi o platformă de schimb de informații, experiențe și încurajare.

2. Resurse financiare și asistență economică

- **Subvenții și alocații:** Familiile pot avea nevoie de sprijin financiar sub formă de alocații, subvenții sau facilități fiscale pentru a acoperi costurile suplimentare legate de îngrijire, tratamente medicale, echipamente speciale sau adaptări ale locuinței.
- **Acces la servicii sociale:** Facilitarea accesului la programe de asistență socială și consultanță financiară pentru planificarea bugetului și gestionarea resurselor disponibile.

3. Acces la servicii medicale și de reabilitare

- **Servicii specializate:** Familiile au nevoie de acces facil la servicii medicale și de reabilitare (fizioterapie, terapie ocupațională, consiliere psihologică) adaptate nevoilor persoanei cu dizabilități.
- **Monitorizare continuă:** Acces la controale medicale periodice și programe de prevenție care să asigure menținerea stării de sănătate.

4. Infrastructură și adaptări la domiciliu

- **Adaptarea locuinței:** Modificările locuinței pentru a fi accesibilă (rampe, băi adaptate, uși largi) sunt esențiale pentru a facilita mișcarea și activitățile zilnice.
- **Echipamente asistive:** Familiile pot beneficia de echipamente speciale (scaune cu roțile, aparate de mobilitate, dispozitive de comunicare asistată) care îmbunătățesc calitatea vieții persoanei cu dizabilități.

5. Acces la educație și formare

- **Educație incluzivă:** Asigurarea unui sistem educațional adaptat, care să ofere suport și resurse pentru elevii cu dizabilități, este crucială.
- **Programe de formare:** Atât pentru persoana cu dizabilități, cât și pentru membrii familiei, programele de instruire și informare privind drepturile, resursele disponibile și metodele de îngrijire pot fi de mare ajutor.

6. Integrare socială și recreere

- **Activități comunitare:** Inițiativele care promovează participarea la activități recreative, culturale și sportive adaptate pot contribui la reducerea izolării și la îmbunătățirea stimei de sine.
- **Sensibilizarea comunității:** Campaniile de informare și educare pot ajuta la reducerea stigmatizării și la crearea unui mediu mai incluziv pentru familiile cu persoane cu dizabilități.

7. Suport juridic și informațional

- **Consiliere juridică:** Familiile pot avea nevoie de informații și asistență în ceea ce privește drepturile persoanelor cu dizabilități, accesul la beneficii și modalitățile de revendicare a drepturilor în fața instituțiilor.
- **Acces la informații:** Este important ca familiile să aibă la dispoziție informații actualizate despre programele de suport, facilitățile disponibile și drepturile lor, prin canale de comunicare clare și accesibile.

8. Servicii de tip „respite care”

- **Pauze în îngrijire:** Accesul la servicii de îngrijire temporară sau la centre specializate care oferă „respite care” permite membrilor familiei să beneficieze de momente de odihnă și regenerare, esențiale pentru prevenirea burnout-ului.

În concluzie, abordarea nevoilor familiilor cu persoane cu dizabilități trebuie să fie una holistică, implicând atât sprijinul instituțional (de la stat și autorități locale), cât și implicarea comunității și a organizațiilor non-guvernamentale. O rețea bine coordonată de servicii și resurse poate contribui semnificativ la îmbunătățirea calității vieții, atât pentru persoanele cu dizabilități, cât și pentru familiile acestora.

• **Nevoile comunității**

Se va analiza modul în care serviciile sociale pot contribui la incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități și la dezvoltarea unei comunități mai accesibile și solidare.

Pentru a sprijini eficient persoanele cu dizabilități, comunitățile trebuie să abordeze o serie de nevoi esențiale care facilitează integrarea și participarea activă a acestora în societate. Printre aceste nevoi se numără:

1. Accesibilitate și mobilitate

- Infrastructură adaptată: Asigurarea de rampe, lifturi și alte facilități care permit accesul facil în clădiri publice și private.
- Transport public accesibil: Adaptarea mijloacelor de transport în comun pentru a fi utilizate de persoanele cu diverse tipuri de dizabilități.

2. Educație incluzivă

- Acces egal la educație: Conform Legii nr. 448/2006, persoanele cu dizabilități au dreptul la educație la toate nivelurile, adaptată nevoilor lor specifice.
- Resurse educaționale adaptate: Furnizarea de materiale didactice și tehnologii asistive care să faciliteze procesul de învățare.

3. Integrare pe piața muncii

- Oportunități de angajare: Crearea de locuri de muncă adaptate și promovarea incluziunii persoanelor cu dizabilități în diverse domenii profesionale.
- Formare profesională: Oferirea de programe de formare și reconversie profesională pentru a dezvolta abilitățile necesare pe piața muncii.

4. Servicii de sănătate și asistență socială

- Acces la servicii medicale specializate: Asigurarea de servicii medicale și de reabilitare adaptate nevoilor specifice ale persoanelor cu dizabilități.
- Suport psihologic: Furnizarea de consiliere și sprijin pentru a aborda provocările emoționale și psihologice.

5. Participare socială și culturală

- Evenimente și activități incluzive: Organizarea de activități culturale, sportive și sociale care să fie accesibile și să încurajeze participarea persoanelor cu dizabilități.
- Conștientizarea comunității: Campanii de informare pentru a promova înțelegerea și acceptarea diversității.

6. Protecție legală și advocacy

- Respectarea drepturilor: Implementarea și monitorizarea legislației care protejează drepturile persoanelor cu dizabilități.
- Reprezentare și participare: Implicarea activă a persoanelor cu dizabilități în procesul decizional la nivel comunitar.

Abordarea acestor nevoi contribuie la crearea unui mediu incluziv și echitabil, în care persoanele cu dizabilități pot trăi independent și participa activ la viața comunității.

Consultarea părților interesate

Beneficiarii: Se vor implica persoanele cu dizabilități și familiile acestora în procesul de analiză a nevoilor și de stabilire a obiectivelor proiectului, pentru a asigura că serviciile sunt adaptate la nevoile lor reale.

Stabilirea obiectivelor pentru înființarea unui centru de tip respiro destinat persoanelor cu dizabilități este esențială pentru a asigura servicii adecvate și eficiente. Iată câteva obiective specifice care pot ghida acest demers:

1. Crearea infrastructurii centrului
 - Înființarea centrului: Stabilirea unui centru respiro cu o capacitate adecvată nevoilor comunității, de exemplu, 10 locuri, pentru a furniza servicii de asistență socială specializată în regim rezidențial pe perioade determinate.
2. Obținerea avizelor și autorizărilor necesare
 - Conformitate legală: Asigurarea că centrul funcționează în conformitate cu standardele legale în vigoare, obținând toate avizele și autorizațiile necesare.
3. Furnizarea de servicii specializate
 - Asistență personalizată: Oferirea de servicii de îngrijire și asistență adaptate nevoilor individuale ale persoanelor cu dizabilități, inclusiv recuperare, consiliere și suport pentru integrarea socială.

4. Sprijinirea familiilor și prevenirea instituționalizării

- Suport pentru îngrijitori: Oferirea de perioade de respiro pentru familiile și îngrijitorii persoanelor cu dizabilități, prevenind astfel epuizarea acestora și reducând riscul de abandon sau instituționalizare.

5. Dezvoltarea parteneriatelor comunitare

- Colaborare cu ONG-uri și instituții locale: Stabilirea de parteneriate cu organizații non-guvernamentale și alte instituții pentru a îmbunătăți calitatea serviciilor oferite și pentru a facilita integrarea beneficiarilor în comunitate.

Aceste obiective contribuie la crearea unui mediu sigur și suportiv pentru persoanele cu dizabilități, asigurând totodată sprijinul necesar pentru familiile acestora și promovând incluziunea socială.

Furnizorii de servicii sociale: Se vor consulta organizațiile neguvernamentale, instituțiile publice și alți furnizori de servicii sociale pentru a identifica cele mai bune practici și a evita duplicarea eforturilor.

Adaptarea serviciilor într-un centru de tip respiro pentru persoanele cu dizabilități implică implementarea unor bune practici menite să asigure îngrijire de calitate și să răspundă nevoilor specifice ale beneficiarilor. Iată câteva recomandări esențiale:

1. Evaluarea individualizată a nevoilor

- Plan personalizat de îngrijire: Realizarea unei evaluări detaliate pentru fiecare beneficiar, având în vedere tipul și gradul dizabilității, pentru a elabora un plan de îngrijire adaptat.

2. Infrastructură accesibilă și adaptată

- Facilități accesibile: Asigurarea de rampe, lifturi, băi adaptate și alte amenajări care să permită accesul și utilizarea facilă a spațiilor de către persoanele cu mobilitate redusă.

3. Personal calificat și empatic

- Formare continuă: Angajarea de personal specializat în lucrul cu persoane cu dizabilități și organizarea de sesiuni de formare pentru dezvoltarea competențelor și a comunicării empatică.

4. Servicii integrate de suport

- Asistență medicală și terapeutică: Oferirea de servicii medicale, consiliere psihologică, terapie ocupațională și alte forme de suport necesare pentru bunăstarea beneficiarilor.

5. Activități de socializare și recreere

- Programe variate: Organizarea de activități educative, recreative și de socializare care să stimuleze dezvoltarea abilităților și să promoveze incluziunea socială.

6. Implicarea familiei și a comunității

- Sprijin pentru îngrijitori: Oferirea de consiliere și suport pentru familiile beneficiarilor, precum și promovarea parteneriatelor cu organizații și instituții locale pentru a facilita integrarea în comunitate.

Implementarea acestor bune practici contribuie la crearea unui mediu sigur, accesibil și suportiv, care răspunde nevoilor specifice ale persoanelor cu dizabilități și le îmbunătățește calitatea vieții.

Prin urmarea acestor pași, centrul de tip respiro și centrul de recuperare și reabilitare poate oferi un mediu sigur și suportiv, conceput special pentru a răspunde nevoilor complexe ale persoanelor cu dizabilități. Acest centru poate deveni un spațiu în care beneficiarii au acces la servicii personalizate, activități terapeutice și recreative, precum și la un personal calificat, care să le asigure îngrijire și sprijin emoțional. De aceea centrul va dispune de următoarele dotări:

1. Dotări comune (valabile pentru ambele tipuri de centre):

✓ Accesibilitate și siguranță:

- Rampi de acces și uși largi pentru scaune rulante
- Podele antiderapante pentru prevenirea accidentelor
- Sisteme de supraveghere și monitorizare

✓ Săli de terapie și activități:

- Săli pentru terapii (kinetoterapie, logopedie, terapie ocupațională)
- Zone de relaxare și recreere
- Săli de socializare și activități educaționale

✓ Echipamente medicale și de recuperare:

- Paturi medicale ajustabile
- Dispozitive de asistență (cărucioare, cadre de mers, proteze)
- Materiale pentru exerciții și recuperare

✓ Spații de igienă adaptate:

- Băi speciale cu bare de sprijin și dușuri accesibile
 - Vestiare și zone de schimb pentru beneficiari
-

2. Dotări specifice pentru un centru destinat persoanelor cu handicap locomotor:

♦ Echipamente pentru recuperare fizică:

- Aparat pentru kinetoterapie și electroterapie
- Mese pentru masaj și terapie manuală
- Bare paralele și benzi de mers pentru reabilitare

♦ Mijloace de transport adaptate:

- Vehicule speciale pentru transportul persoanelor cu dizabilități

♦ Mobilier ergonomic:

- Scaune și mese reglabile pentru confortul beneficiarilor
-

3. Dotări specifice pentru un centru destinat persoanelor cu dizabilitati psiho-intelectuale si neurologice:

♦ Săli multisenzoriale (SNOEZELEN):

- Lumină ambientală, panouri tactile, muzică liniștitoare
- Obiecte care stimulează simțurile (mingi, perne vibrante, apă curgătoare)

♦ Spații de terapie ABA și logopedie:

- Jocuri educative pentru dezvoltarea cognitivă și a limbajului
- Softuri interactive pentru comunicare alternativă

♦ Zone de liniștire și autoreglare emoțională:

- Căsuțe senzoriale, hamace, mingi mari de relaxare
- Căști antifonice pentru reducerea zgomotelor

♦ Curte și loc de joacă adaptat:

- Elemente sigure pentru stimularea motricității și socializării

LOCOMOTOR - Echipamente esențiale pentru recuperare fizică

1. Aparate pentru kinetoterapie și recuperare motrică

- ✓ **Biciclete ergonomice și biciclete medicinale** – pentru întărirea musculaturii și îmbunătățirea circulației.
- ✓ **Benzi de alergare cu suport** – pentru antrenarea mersului asistat.
- ✓ **Bare paralele** – ajută pacienții să învețe să meargă sau să-și recapete echilibrul.
- ✓ **Plăci de echilibru și mingii medicinale** – pentru îmbunătățirea coordonării și stabilității.
- ✓ **Dispozitive pentru exerciții la mână și picioare** – pentru recuperarea forței și mobilității fine.

2. Aparate pentru electroterapie și stimulare musculară

- ✓ **Aparat pentru electrostimulare (TENS, EMS)** – ajută la reducerea durerii și refacerea tonusului muscular.
- ✓ **Ultrasunete terapeutice** – folosite pentru reducerea inflamațiilor și relaxarea musculară.
- ✓ **Laser terapeutic** – accelerează vindecarea țesuturilor.
- ✓ **Magnetoterapie** – pentru reducerea durerilor articulare și musculare.

3. Echipamente pentru terapia ocupațională și mobilizare

- ✓ **Mese de terapie reglabilă** – permit exerciții pentru membrele superioare.
- ✓ **Seturi de greutate și benzi elastice** – pentru antrenarea forței musculare.
- ✓ **Scări pentru reabilitare și planuri înclinate** – pentru recuperarea mersului.
- ✓ **Dispozitive pentru antrenarea prehensiunii și dexterității mâinii** – ajută la recăpătarea funcției motorii fine.

4. Mobilier și echipamente adaptate

- ✓ **Paturi electrice ajustabile** – facilitează mișcarea pacienților cu mobilitate redusă.
- ✓ **Scaune și fotolii rulante ergonomice** – pentru deplasarea facilă.
- ✓ **Cadre de mers, cârje și orteze** – pentru suport suplimentar în reabilitare.

5. Hidroterapie și alte tehnologii moderne

- ✓ **Piscină terapeutică cu hidromasaj** – pentru exerciții cu impact redus asupra articulațiilor.
- ✓ **Exoschelete robotizate** – pentru antrenarea mersului la pacienții cu leziuni severe.
- ✓ **VR (realitate virtuală) pentru recuperare** – folosită în exerciții interactive pentru stimularea motricității.

Dizabilitati Psiho-intelectuale si neurologice - Echipamente esențiale pentru recuperare

1. Echipamente pentru stimulare senzorială (SNOEZELEN - Terapie Multisenzorială)

- ✓ **Panouri senzoriale tactile** – cu diferite texturi pentru stimularea simțului tactil.
 - ✓ **Lumină ambientală interactivă** – ajută la relaxare și reglarea emoțională.
 - ✓ **Tuburi cu bule și fibre optice** – captivante vizual, reduc anxietatea.
 - ✓ **Covorașe și plăci vibrante** – oferă stimulare senzorială pentru integrarea senzorială.
 - ✓ **Aparate pentru sunete naturale și muzică terapeutică** – liniștesc și îmbunătățesc concentrarea.
-

2. Echipamente pentru terapie ABA (Analiză Comportamentală Aplicată) și dezvoltare cognitivă

- ✓ **Jocuri educative și puzzle-uri** – dezvoltă logica și răbdarea.
 - ✓ **Softuri și tablete cu aplicații pentru comunicare alternativă** – ajută persoanele nonverbale să se exprime.
 - ✓ **Cartonașe PECS (Picture Exchange Communication System)** – sistem vizual pentru îmbunătățirea comunicării.
 - ✓ **Seturi de forme, culori și asocieri** – sprijină recunoașterea și organizarea vizuală.
 - ✓ **Jucării fidget și bile anti-stres** – ajută la autoreglare și concentrare.
-

3. Echipamente pentru terapie ocupațională și dezvoltarea motricității

- ✓ **Mingi de gimnastică și mingi senzoriale** – îmbunătățesc echilibrul și coordonarea.
 - ✓ **Tuneluri și trasee motrice** – ajută la dezvoltarea abilităților motorii grosiere.
 - ✓ **Plăci de echilibru și balansoare** – utile pentru controlul posturii și atenție.
 - ✓ **Mese și scaune adaptate** – confortabile și ergonomice pentru terapie.
-

4. Zone de relaxare și autoreglare emoțională

- ✓ **Hamace și saci de relaxare (bean bags)** – oferă senzație de siguranță și calmare.
- ✓ **Căști antifonice** – reduc sensibilitatea la zgomote puternice.
- ✓ **Corturi senzoriale sau colțuri de liniștire** – pentru reducerea supra-stimulării.
- ✓ **Vestă cu greutate sau păături ponderate** – ajută la reducerea anxietății și hiperactivității.

5. Echipamente pentru socializare și activități de grup

- ✓ **Jocuri de rol și marionete** – dezvoltă abilități sociale și emoționale.
- ✓ **Mese pentru activități de grup** – pentru terapie de socializare.
- ✓ **Teren de joacă sigur și adaptat** – include leagăne senzoriale, tobogane și băncuțe.

Structura de personal – Abilitare și Reabilitare

1. Conducere și coordonare:

- **Șef centru (1)** – Coordonează activitatea centrului, supervizează echipa și asigură respectarea reglementărilor.

2. Personal medical și terapeutic:

- **Medic specialist în recuperare, medicină fizică și balneologie (1)** – Evaluează pacienții, stabilește planul de recuperare și monitorizează progresul.
- **Asistent medical (1)** – Administrează tratamente, monitorizează starea pacienților și sprijină echipa medicală.

3. Specialiști în abilitare și reabilitare:

- **Psiholog (1)** – Oferă suport emoțional și psihoterapie, ajută la dezvoltarea abilităților cognitive.
- **Logoped (1)** – Lucrează cu pacienții care au dificultăți de vorbire, comunicare sau înghițire.
- **Kinetoterapeut (1)** – Coordonează programele de reabilitare fizică și recuperare motrică.
- **Ergoterapeut (1)** – Ajută pacienții să-și recapete independența prin activități practice.

4. Asistență socială:

- **Asistent social (1)** – Sprijină pacienții și familiile acestora în accesarea serviciilor și resurselor sociale.

5. Personal auxiliar:

- **Șofer** (1) – Asigură transportul pacienților, echipamentelor și aprovizionarea centrului.
- **Îngrijitor** (1) – Se ocupă de curățenie, igienă și întreținerea spațiilor.

✓ **Total personal specializat și auxiliar:** 10 angajați.

Concluzie

Un centru destinat persoanelor cu handicap locomotor se concentrează pe recuperare fizică, mobilitate și adaptarea mediului pentru accesibilitate, oferind terapii specifice pentru îmbunătățirea funcționalității motrice. În schimb, un centru pentru persoane cu dizabilități psiho-intelectuale și neurologice pune accent pe intervenții terapeutice complexe, inclusiv terapii comportamentale, senzoriale și dezvoltarea abilităților sociale.

Deși fiecare tip de centru are nevoi specifice, ambele necesită dotări comune pentru siguranță, confort și terapii generale, asigurând o abordare integrată pentru îmbunătățirea calității vieții beneficiarilor.